Pormestari

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamiseksi

HEL 2024-003459 T 03 00 00

Päätösehdotus

Pormestari päättää antaa seuraavan saman sisältöisen lausunnon eduskunnan sivistysvaliokunnalle, sosiaali- ja terveysvaliokunnalle sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta annettavaan hallituksen esitykseen.

Lausunnon keskeinen sisältö

Helsingin kaupunki haluaa kiinnittää erityisesti huomiota kouluttautumisen mahdollisuuksiin vastedeskin, erityisesti silloin, kun kouluttaudutaan työvoimapula-aloille.

Aikuiskoulutustukea korvaamaan olisi tärkeää löytää malli, joka mahdollistaa kouluttautumisen ja osaamisen kasvattamisen tavalla, joka on mahdollista toteuttaa työn ohessa.

Työvoimapula-aloille, kuten varhaiskasvatuksen tehtäviin on tärkeä olla olemassa tukimuoto, joka mahdollistaa myös alanvaihtajien kouluttautumisen näihin tehtäviin.

Lausunto

Lausunnolla olevien tukien muutokset ovat julkisen talouden tasapainottamisen kannalta perusteltuja. Samalla Helsingin kaupunki haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota kouluttautumisen mahdollisuuksiin tarkoituksenmukaisella tavalla myös vastedes, erityisesti silloin, kun kouluttaudutaan työvoimapula-aloille. Kuten esityksessäkin todetaan, noin 38% tuensaajista opiskelee kasvatusalojen tai terveys- ja hyvinvointialojen koulutusta. Helsinki haluaakin kiinnittää huomiota Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassakin todettuun osaavan työvoiman saatavuusongelmaan erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä varhaiskasvatuksessa. Helsinki kannattaa jatkuvan oppimisen koulutusresurssien kohdistamista koulutuksiin, jotka edesauttavat työllistymistä työvoimapula-aloille. Aikuiskoulutustukea korvaamaan olisi tärkeää löytää malli, joka mahdollistaa kouluttautumisen ja osaamisen kasvattamisen tavalla, joka on mahdollista toteuttaa työn ohessa.

Työnantajana Helsingin kaupunki kouluttaa laajasti lastenhoitajia oppisopimuskoulutuksella varhaiskasvatuksen tehtäviin. Sen lisäksi kaupunki tukee nykyisiä työntekijöitä pätevöitymään varhaiskasvatuksen

opettajiksi ja sosionomeiksi sekä erityisopettajiksi myöntämällä palkallista vapaata. Kouluttautumisen kustantaminen lakisääteisiin tehtäviin ei kuitenkaan voi jäädä pelkästään työnantajien vastuulle. Helsingin kaupunki kantaa huolta siitä, että tutkintoon tai pätevöitymiseen johtavat jatko-, täydennys- ja uudelleenkouluttautumiset mahdollisesti vähenevät tuen lakkautuksen myötä tai ko. opintoja ei saada suoritettua loppuun. Helsingin kaupungin näkökulmasta on tärkeää, että tutkintojen hankkiminen työn ohessa on mahdollista myös jatkossa.

Työvoimapula-aloille, kuten varhaiskasvatuksen tehtäviin on tärkeä olla olemassa tukimuoto, joka mahdollistaa myös alanvaihtajien kouluttautumisen näihin tehtäviin. Alan vaihtaminen työuran aikana on usein työllistymisenkin näkökulmasta välttämätöntä. On tärkeää, että aikuisille ja perheellisille työssäkäyville ihmisille on jatkossakin olemassa varteenotettavia ja realistisia vaihtoehtoja uudelle alalle kouluttautumiseen.

Hallitusohjelman mukaan hallitus lisää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla sekä kasvatusaloilla. Helsinki kehottaakin luomaan nopealla aikataululla vaikuttavia ja toimivia jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia erityisesti mainituille työvoimapula-aloille, sisältäen mahdollisuuksia lisä- ja täydennyskouluttautumiseen. Helsinki pitää hyvänä sitä, että hallitus on asettanut työryhmän tätä miettimään, ja että esitystä on tältä osin tarkennettu aiemmasta. Helsingin kaupunki kehottaa vähintäänkin arvioimaan aikuiskoulutustuen lakkauttamisen lykkäämisen mahdollisuuksia siihen asti, että korvaavia toimenpiteitä on saatu käyttöön. Uhkana voi muussa tapauksessa olla työvoiman saatavuuden heikentyminen erityisesti työvoimapula-aloilla.

Helsingin kaupunki myös toteaa, että korvaavat jatko- ja uudelleenkouluttautumisen mahdollistavat toimenpiteet tulisi suunnitella yhdessä suurten kaupunkien kanssa. Aikuiskoulutustuen käyttö kohdentuu erityisesti aloille, joissa suuret kaupungit toimivat suurimpina työnantajina. Suuret kaupungit myös toimivat monien koulutusalojen koulutuksenjärjestäjinä, joko suoraan kaupunkien oppilaitosten tai kuntayhtyminä toimivien oppilaitosten kautta.

Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen vaikutukset tulevat koskemaan erityisesti kasvavia kaupunkeja, mikä tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon esityksessä. Tämä korostaa lisä- ja täydennyskoulutuksen tarvetta suurten kaupunkien työntekijäkunnassa. Kasvatuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden työvoiman saatavuusongelmat koskettavat erityisesti suuria kaupunkeja. Aikuiskoulutuksen käyttö painottuu myös selvästi kaupunkimaisiin kuntiin.

Pormestari

Esittelijän perustelut

Eduskunnan sivistysvaliokunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ovat pyytäneet Helsingin kaupungilta lausuntoa hallituksen esitykseen eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamiseksi. Helsingin kaupunki antaa yhden saman sisältöisen lausunnon kaikille edellä mainituille valiokunnille. Lausuntoa on pyydetty 12.3. mennessä.

Hallintosäännön 9 luvun 1 § 1 momentin 7 kohdan mukaan pormestarin antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Sini Jokinen, Edunvalvonta-asiantuntija, puhelin: 0500431758
sini.m.jokinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Asiantuntijapyyntö 5.3.2024
2 Lausuntopyyntö 5.3.2024 (1)
3 Lausuntopyyntö 5.3.2024
4 HE aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttamiseksi 2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano